

คู่มือ

การสำรวจผลผลิตต่อไร่
โดยการตัดแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต
(CROP CUTTING SURVEY)
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9
จังหวัดสงขลา

คู่มือการสำรวจผลผลิตต่อไร่
โดยการตัดแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต
(Crop Cutting Survey)
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68
ของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9
จังหวัดสงขลา

คำนำ

การสำรวจโดยวิธีการตั้งแปลงเก็บเกี่ยวนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อใช้ในการประมาณผลผลิตต่อไร่ของข้าวนาปี ข้อมูลของครัวเรือนตัวอย่างทั้งหมดที่ท่านดำเนินการในหมู่บ้านนี้จะถูกเก็บไว้เป็นความลับ โดยข้อมูลที่ได้ทั้งหมดสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรจะนำไปวิเคราะห์เป็นภาพรวมของจังหวัด เพื่อใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายพัฒนาการผลิตและการตลาดข้าว เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลที่ได้จากแปลงเพาะปลูกของเกษตรกรโดยตรง เป็นวิธีการจัดเก็บข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือมากที่สุด

ดังนั้น ส่วนสารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9 จังหวัดสงขลา จึงได้จัดทำคู่มือการสำรวจผลผลิตต่อไร่โดยการตั้งแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต (Crop Cutting Survey) ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 นี้ขึ้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ศึกษาให้เข้าใจให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีสำหรับวิธีการสำรวจนี้และเชื่อมั่นในหลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติงานดังกล่าว ซึ่งจะส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือและถูกต้องมากยิ่งขึ้น และปฏิบัติตามให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
1. ชื่อกิจกรรม	1
2. ระยะเวลาในการสำรวจ	1
3. วิธีการสำรวจ	
3.1 การสำรวจผลผลิตต่อไร่ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68	
3.2 ขั้นตอนการสำรวจ	
3.3 คำนิยามสำหรับปฏิบัติงาน	1
3.4 การสุ่มแปลงตัวอย่าง	6
3.5 คำนิยามสำหรับปฏิบัติงาน	7
3.6 การสุ่มบึงนาตัวอย่าง	9
3.7 การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่าง	12
3.7 การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่าง (ต่อ)	12
3.7.1 จุดสำรวจตัวอย่าง	12
3.8 การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว	14
4. ปัญหาที่พบจากการสำรวจ	18
5. วิธีแก้ปัญหา	19
6. วิธีคำนวณผลผลิตต่อไร่หลังการสำรวจ Cutting	19
7. หลักการสำรวจผลผลิตตกหล่น	19
7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	19
7.2 จุดสำรวจ	19
7.3 ประมวลผล	19
7.4 การวัดเนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก	20
8. การคำนวณพื้นที่ บึงนา แบบ 4 เหลี่ยม	21
9. ผลผลิต (Output)	23

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
10. ผลลัพธ์ (Outcome)	23
11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	23

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
1	2
2	3
3	4
4	5
5	6
6	7
7	8
8	8
9	9
10	9
11	10
12	11
13	11
14	12
15	13
16	13
17	14
18	15
19	15
20	16
21	17
22	17
23	18
24	18
25	20
26	20
27	21
28	21
29	21
30	22
31	22
32	23

สารบัญรูปภาพ (ต่อ)

ภาพที่

หน้า

33

23

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตารางส้มแปลง	7
2 การส้มบึงนาตัวอย่าง	10

1. ชื่อกิจกรรม

การจัดเก็บข้อมูลผลผลิตต่อไร่โดยวิธีตัดแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต (Crop Cutting)

2. ระยะเวลาในการสำรวจ

15 มกราคม 2568 – 15 มีนาคม 2568

3. วิธีการสำรวจ

3.1 การสำรวจผลผลิตต่อไร่ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68

1. หมู่บ้านละ 3 ครัวเรือน
2. ครัวเรือนละ 1 แปลงตัวอย่าง
3. แปลงละ 2 จุดสำรวจตัวอย่าง
4. จุดสำรวจละ 1 ตารางเมตร

3.2 ขั้นตอนการสำรวจ

1. นับจดครัวเรือนตัวอย่าง (แบบ 1)
2. สุ่มครัวเรือนตัวอย่าง 3 ราย (แบบ 2)
3. สุ่มแปลงตัวอย่าง 1 แปลง
4. สุ่มบึงนาตัวอย่าง
5. สุ่มจุดสำรวจตัวอย่าง 2 จุด
6. เก็บเกี่ยวผลผลิต
7. สอบถามผลผลิตหลังเก็บเกี่ยว

3.3 คำนิยามสำหรับปฏิบัติงาน

หมู่บ้านตัวอย่าง หมายถึง หมู่บ้านที่เพาะปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม ถึง 15 มีนาคม 2568 และมีครัวเรือนผู้ปลูกตั้งแต่ 3 ราย ขึ้นไป

ครัวเรือนผู้ปลูก หมายถึง ครัวเรือนเกษตรกรผู้ปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 ที่มีเนื้อที่ปลูกภายในอาณาเขตหมู่บ้านตัวอย่างตั้งแต่ 1 ไร่ ขึ้นไป

ครัวเรือนตัวอย่าง หมายถึง ครัวเรือนผู้ปลูกตามข้อ 2 ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ในช่วงที่ดำเนินการสำรวจ ตั้งแต่วันที่ 15 มกราคม ถึง 15 มีนาคม 2568

แบบ 1
แบบนับจทรายชื่อครัวเรือน

ภาพที่ 1

แบบนับจทรายชื่อครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 (ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้)			แบบ 1		
ชื่อหมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล.....					
อำเภอ..... จังหวัด..... สศท.					
เจ้าหน้าที่ ชื่อ..... นามสกุล..... เบอร์โทรศัพท์.....					
ผู้ให้ข้อมูลชื่อ..... นามสกุล..... เบอร์โทรศัพท์.....					
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.					
ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	หมายเหตุ	ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	หมายเหตุ
1			31		
2			32		
3			33		
4			34		
5			35		
6			36		
7			37		
8			38		

พบผู้นำหมู่บ้านตัวอย่าง

1. แนะนำตัว
2. ชี้แจงวัตถุประสงค์
3. เน้นข้อมูลเป็นความลับใช้เพื่อประมาณการ
ในภาพรวม ไม่มีผลต่อการเก็บภาษี

แบบน้บจตรายชื่อครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68
(ที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้)

แบบที่ 1

ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านตากแดด.....หมู่ที่.....1.....ตำบล.....บางเจียด.....

อำเภอ.....สิงหนคร.....จังหวัด.....สงขลา.....สตท.9.....

เจ้าหน้าที่ ชื่อนายเอก.....นามสกุล.....แก้วคง.....เบอร์โทรศัพท์.....088-4217555.....

ผู้ให้ข้อมูล ชื่อ.....นายมานพ.....นามสกุล.....รัตนโชติ.....เบอร์โทรศัพท์..... 086-65671234.....

วันที่15.....เดือนพฤศจิกายน.....พ.ศ.....2567.....

ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	หมายเหตุ	ลำดับ ที่	ชื่อ - นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	หมายเหตุ
1	นางเกษร พิสิก		31	นายประดิษฐ์ สามัญตระกูล	
2	นางอุ เชตหาญ		32	นายเบิง คัญเตรียม	
3	นางจำลอง กุลบุตร		33	นายผจญ สิบบุญมา	
4	นางเดือนน้อย ประสบบัว		34	นายผัด แก้วกำ	
5	นางเดือนใจ ศรีระพงษ์		35	นายฝน เพียงใจ	
6	นางท่ามา หัวเพชร		36	นายพรชัย สมคืน	ดั่งแปลงได้ (สำรอง)
7	นางผัน จังใจชิด		37	นายพวง มีอยู่เยี่ยม	ดั่งแปลงไม่ได้ (จริง)
8	นางมาเรียม บางบุหริด		38	นายพัค ปิ่นเรือน	
9	นายลำดวน แก้วสวย	ดั่งแปลงได้ (จริง)	39	นายพัลลภ โพธิปาน	
10	นางลัดดา สุขสบาย		40	นายมนภัย โพธิ์ทอง	
11	นางศรงาม แก้วงาม		41	นายมนัส ก้อนสุวรรณ	
12	นางสนอง เล็กกลิ่น		42	นายอำนาจ เจริญสุข	
13	นางสมทรง พันธุ์ศรี		43	นายเอกชัย	
14	นางสาวพรรณณี คำสี		44		
15	นางอำพา ต้นอุค		47		
16	นายแก้ว สุกันทา		48		
17	นายคำ เสดวิชัย		49		
18	นายจรัส คาเบ็ง		50		
19	นายจัน กร่างขวาง		51		
20	นายจันตึบ ตาสนธิ		52		
21	นายจาน สุนิพรม		53		
22	นายจันงค์ จันทรทอง		54		
23	นายเจริญ เปียงน้อย	ดั่งแปลงได้ (จริง)	55		
24	นายใจ ปันสา		56		
25	นายชะลูด เสียงวงศ์		57		
26	นายชะเอม นิโคชะ		58		
27	นายชาญ อิ่มสวน		59		
28	นายชู สุนพรม		60		
29	นายชุม บุญมาวงศ์				
30	นายเลขา ปานชาติ				

ตัวอย่างการบันทึกข้อมูล

แบบ 2
แบบรายชื่อครัวเรือนตัวอย่าง

ภาพที่ 3

แบบรายชื่อครัวเรือนตัวอย่างการสำรวจผลผลิตต่อไร่					แบบ 2
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68					
ชื่อหมู่บ้าน..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ จังหวัด..... สศท. เจ้าหน้าที่ชื่อ..... นามสกุล..... เบอร์โทรศัพท์..... วันที่..... เดือน..... พ.ศ.					
ครัวเรือน ตัวอย่างที่	หมายเลข ส้ม	ชื่อ-นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	การดัดแปลง		การดัดแปลง ไม่ได้ให้ระบุสาเหตุ
			ได้	ไม่ได้	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1					
2					
3					
สำรวจ 1					แทนครัวเรือนตัวอย่างที่.....
สำรวจ 2					แทนครัวเรือนตัวอย่างที่.....
สำรวจ 3					แทนครัวเรือนตัวอย่างที่.....

ภาพที่ 4

ตารางสุ่มครัวเรือนตัวอย่าง											
จำนวน ครัวเรือน	ครัวเรือนตัวอย่างที่			จำนวน ครัวเรือน	ครัวเรือนตัวอย่างที่			จำนวน ครัวเรือน	ครัวเรือนตัวอย่างที่		
	1	2	3		1	2	3		1	2	3
1-5	1	2	3	51-55	11	28	45	101-105	21	58	95
6-10	2	4	6	56-60	12	31	50	106-110	22	62	102
11-15	3	7	11	61-65	13	34	55	111-115	23	65	107
16-20	4	9	14	66-70	14	38	66	116-120	24	68	112
21-25	5	11	17	71-75	15	42	69	121-125	25	72	119
26-30	6	14	22	76-80	16	46	76	126-130	26	75	124
31-35	7	17	27	81-85	17	48	79	131-135	27	78	129
36-40	8	20	32	86-90	18	51	84	136-140	28	80	132
41-45	9	23	37	91-95	19	54	87	141-145	29	81	133
46-50	10	26	40	96-100	20	56	92	146-150	30	82	134

**แบบรายชื่อครัวเรือนตัวอย่างการสำรวจผลผลิตต่อไร่
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68**

ชื่อหมู่บ้าน.....บ้านตากแดด.....หมู่ที่.....1.....ตำบล.....บางเขียด.....

อำเภอ.....สิงหนคร.....จังหวัด.....สงขลา.....สศท.9.....

เจ้าหน้าที่ ชื่อนายเอก.....นามสกุล.....แก้วคง.....เบอร์โทรศัพท์.....088-4217555.....

วันที่15.....เดือนพฤศจิกายน.....พ.ศ.....2567.....

ครัวเรือน ตัวอย่างที่	หมายเลข สุ่ม	ชื่อ - นามสกุล ของครัวเรือนผู้ปลูกข้าวนาปี	การตั้งแปลง		การตั้งแปลง ไม่ได้ให้ระบุสาเหตุ
			ได้	ไม่ได้	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1	9	นายลำตวน แก้วสวย	✓		
2	23	นายเจริญ เปียงน้อย	✓		
3	37	นายพวง มีอยู่เยี่ยม		✓	เก็บเกี่ยวหมดแล้ว
สำรวจ 1	36	นายพรชัย สมฝัน	✓		แทนครัวเรือนตัวอย่างที่...3...
สำรวจ 2					แทนครัวเรือนตัวอย่างที่.....
สำรวจ 3					แทนครัวเรือนตัวอย่างที่.....

ในกรณีที่ใช้ครัวเรือนตัวอย่างสำรวจใหม่พิจารณาจากแบบนับจุด (แบบ 1) โดยเลือกใช้ลำดับที่ ก่อน-หลัง
ของครัวเรือนตัวอย่างจริง นั่นคือ สลับ บน-ล่าง เรียงตามลำดับไปเรื่อยๆ จนกว่าจะได้ครัวเรือนตัวอย่าง
ตามที่คัดเลือกได้เป็น ครัวเรือนตัวอย่างจริง ลำดับที่ 17 ให้ใช้สำรวจลำดับที่ 16, 18, 15, 19 ตามลำดับ

3.4 การสุ่มแปลงตัวอย่าง

1. ต้องเป็นแปลงที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตในช่วงที่กำหนดไว้พร้อมทั้งวาดแผนที่ตั้งของแปลงต่าง ๆ ด้วย
2. สุ่มเลือกแปลงตัวอย่าง 1 แปลง โดยใช้ตารางสุ่มแปลงตัวอย่างที่ได้กำหนดให้

ตารางที่ 1 ตารางสุมแปลง

แปลง ทั้งหมด	แปลง ตัวอย่างที่	แปลง ทั้งหมด	แปลง ตัวอย่างที่	แปลง ทั้งหมด	แปลง ตัวอย่างที่	แปลง ทั้งหมด	แปลง ตัวอย่างที่
1	1	6	4	11	1	16	4
2	2	7	4	12	11	17	7
3	2	8	1	13	5	18	10
4	3	9	5	14	11	19	13
5	1	10	10	15	10	20	13

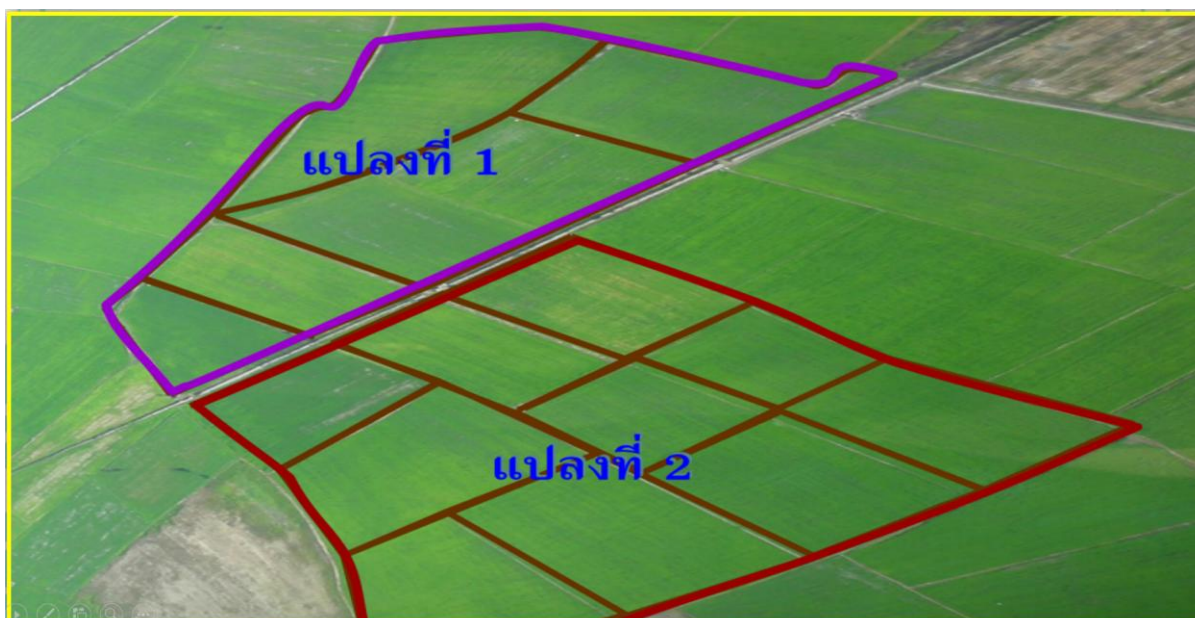
3.5 คำนิยามสำหรับปฏิบัติงาน

แปลงที่ปลูก หมายถึง พื้นที่ที่ใช้ปลูกเต็มพื้นที่ในบริเวณเดียวกัน ทั้งแปลง จะถือว่าเป็นคนละแปลงก็ต่อเมื่อ

1. มีถนน ลำธาร ลำคลอง มากน้อยอย่างชัดเจน
2. ปลูกข้าว คนละชนิด (ข้าวเหนียว/ข้าวเหนียว) หรือ คนละพันธุ์ (ปทุมธานี 1 / สุพรรณ 60 / กข 10)
3. วิธีการปลูกต่างกัน (นาดำ/นาหว่านน้ำตม)
4. ปลูกไม่พร้อมกัน (ต่างเดือนปลูก)

แปลงตัวอย่างมีคลองส่งน้ำหรือถนนขวางกัน

ภาพที่ 6

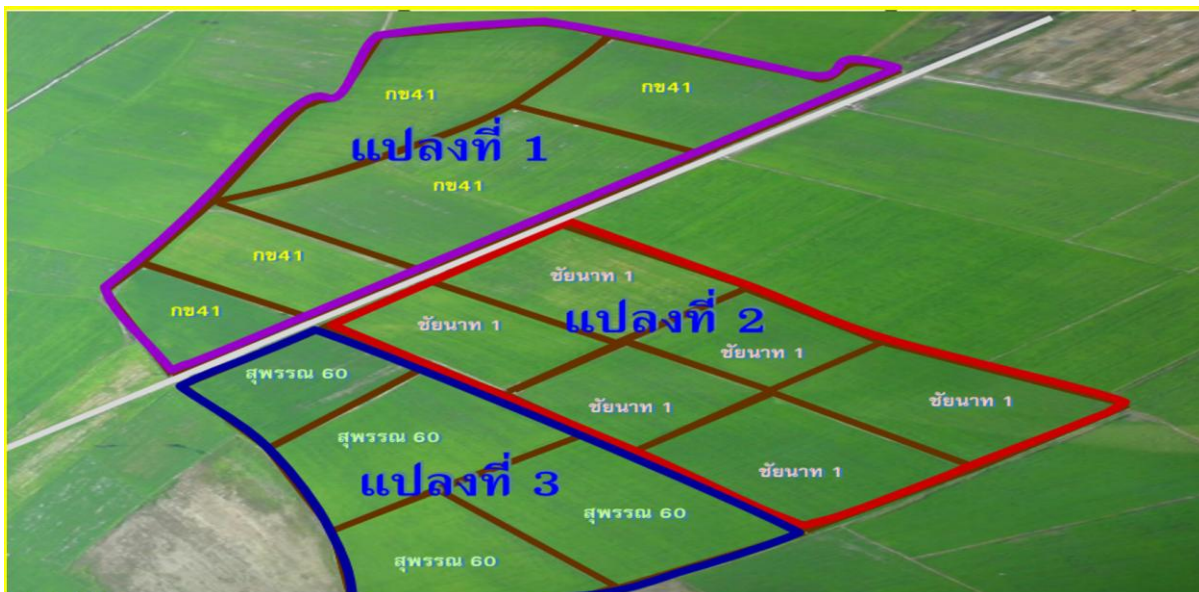
แปลงตัวอย่างปลูกข้าวชนิดเดียวกัน ปลูกพันธุ์เดียวกัน

ภาพที่ 7

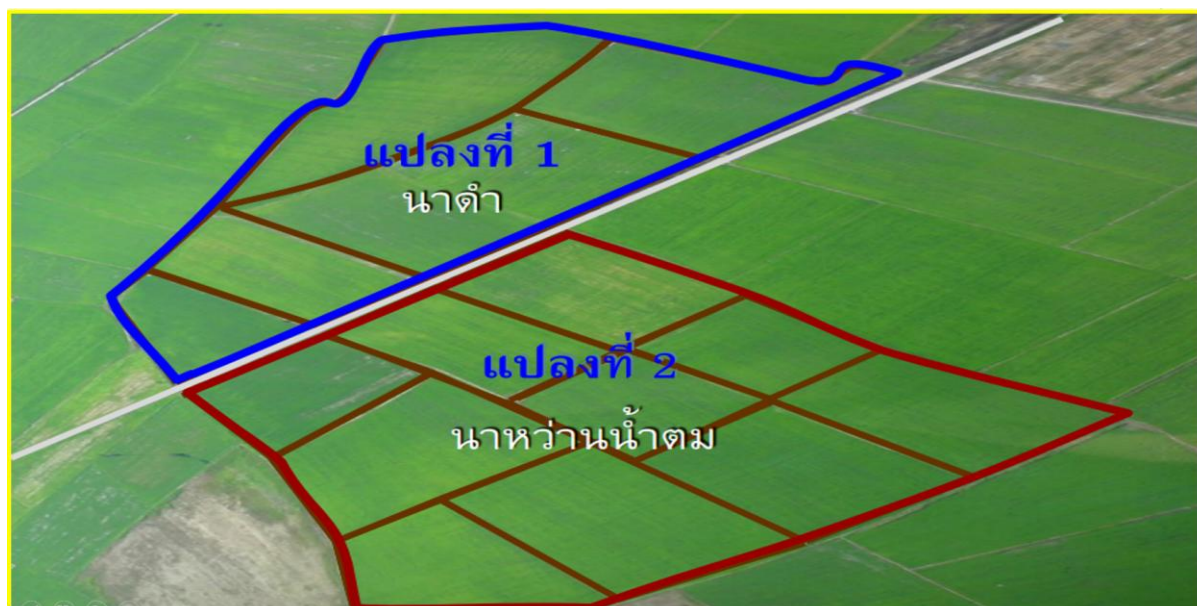
แปลงตัวอย่างปลูกข้าวชนิดเดียวกันแต่ปลูกคนละพันธุ์

ภาพที่ 8

แปลงตัวอย่างใช้วิธีการปลูกแตกต่างกัน

ภาพที่ 9

แปลงตัวอย่างปลูกไม่พร้อมกัน

ภาพที่ 10

3.6 การสุ่มบึงนาตัวอย่าง

1. วาดแผนที่แสดงตำแหน่งและจำนวนบึงนาพร้อม หมายเลขกำกับ ทั้งหมดในแปลงนาตัวอย่าง
2. กรณีแปลงตัวอย่างมี บึงนาเดียว ไม่ต้องสุ่มบึงนา
3. กรณีแปลงตัวอย่างมี หลายบึงนา ให้สุ่ม บึงนาตามตารางสุ่มบึงนาที่ได้กำหนดไว้

ตารางที่ 2 การสุ่มบึงนาตัวอย่าง

จำนวน บึงนา ทั้งหมด	บึงนาตัวอย่าง		จำนวน บึงนา ทั้งหมด	บึงนาตัวอย่าง		จำนวน บึงนา ทั้งหมด	บึงนาตัวอย่าง		จำนวน บึงนา ทั้งหมด	บึงนาตัวอย่าง		จำนวน บึงนา ทั้งหมด	บึงนาตัวอย่าง	
	ที่ 1	ที่ 2		ที่ 1	ที่ 2		ที่ 1	ที่ 2		ที่ 1	ที่ 2		ที่ 1	ที่ 2
1	1	1	11	5	10	21	7	17	31	3	18	41	19	40
2	1	2	12	2	7	22	9	20	32	3	19	42	8	31
3	1	3	13	3	10	23	4	15	33	13	29	43	15	23
4	1	3	14	4	11	24	8	20	34	5	22	44	12	34
5	2	5	15	6	14	25	10	22	35	10	28	45	21	38
6	2	5	16	3	9	26	5	18	36	17	35	46	11	24
7	2	6	17	4	13	27	2	16	37	6	25	47	19	43
8	4	8	18	5	10	28	9	23	38	18	37	48	16	40
9	2	7	19	3	12	29	11	26	39	3	23	49	11	36
10	5	10	20	6	15	30	8	16	40	9	21	50	4	29

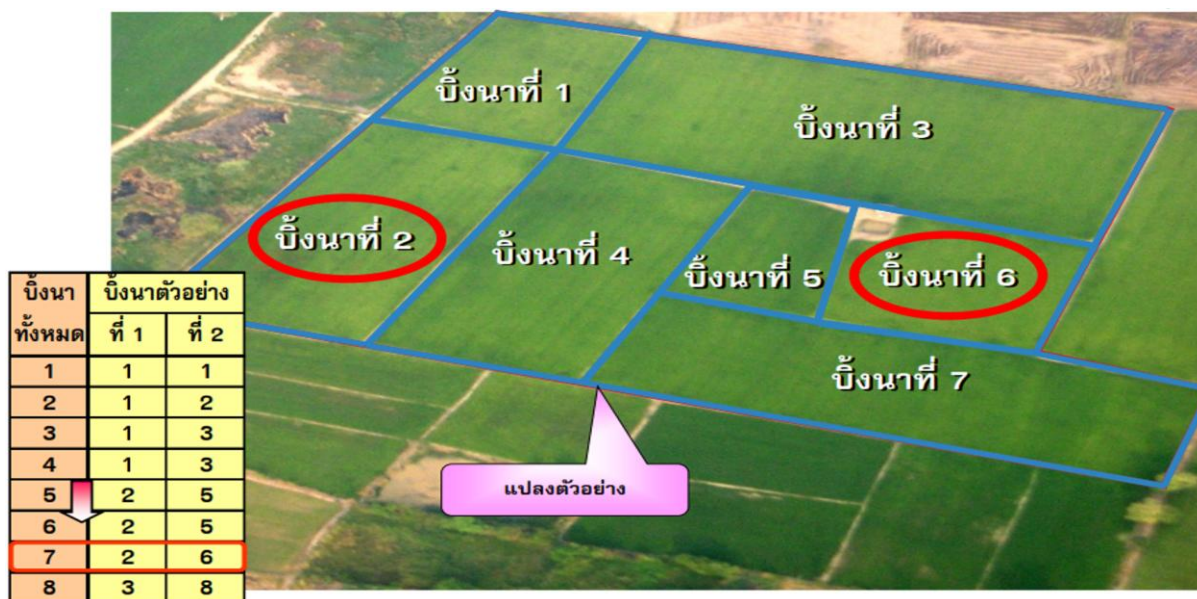
แปลงตัวอย่างมีบึงนาเดียว

ภาพที่ 11

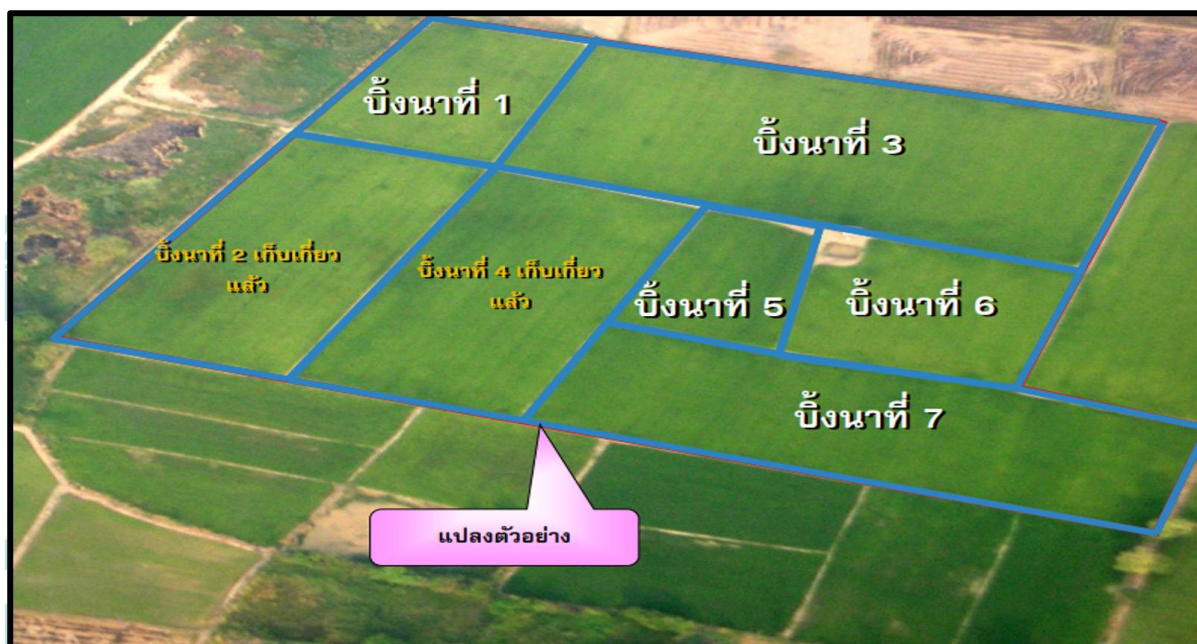
แปลงตัวอย่างมีหลายบึงนา

ภาพที่ 12

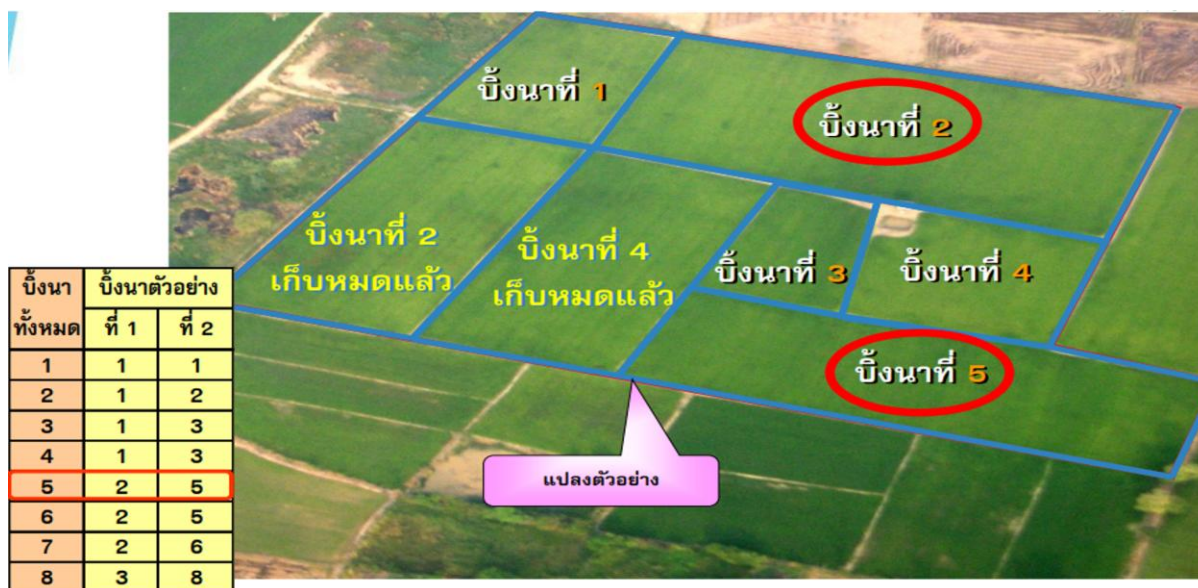
แปลงตัวอย่างมีหลายบึงนา

ภาพที่ 13

แปลงตัวอย่างมีหลายบึงนา

ภาพที่ 14

3.7 การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่าง

กรณีที่แปลงตัวอย่างมีหลายบึงนา ให้ตั้ง 2 จุดสำรวจ โดย จุดสำรวจที่ 1 เริ่มจากมุมล่างซ้ายของบึงนา ให้เดินตามคันนาขึ้นไปด้านบน 30 ก้าว แล้วเลี้ยวขวาตั้งฉากกับคันนา ตรงเข้าไปในบึงนาอีก 30 ก้าว จุดสำรวจที่ 2 เริ่มจากมุมตรงข้ามของจุดสำรวจที่ 1 คือ มุมบนขวาของบึงนาให้เดินตามคันนาลงมาด้านล่าง 30 ก้าว แล้วเลี้ยวขวา ตั้งฉากกับคันนา ตรงเข้าไปในบึงนาอีก 30 ก้าว

3.7 การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่าง (ต่อ)

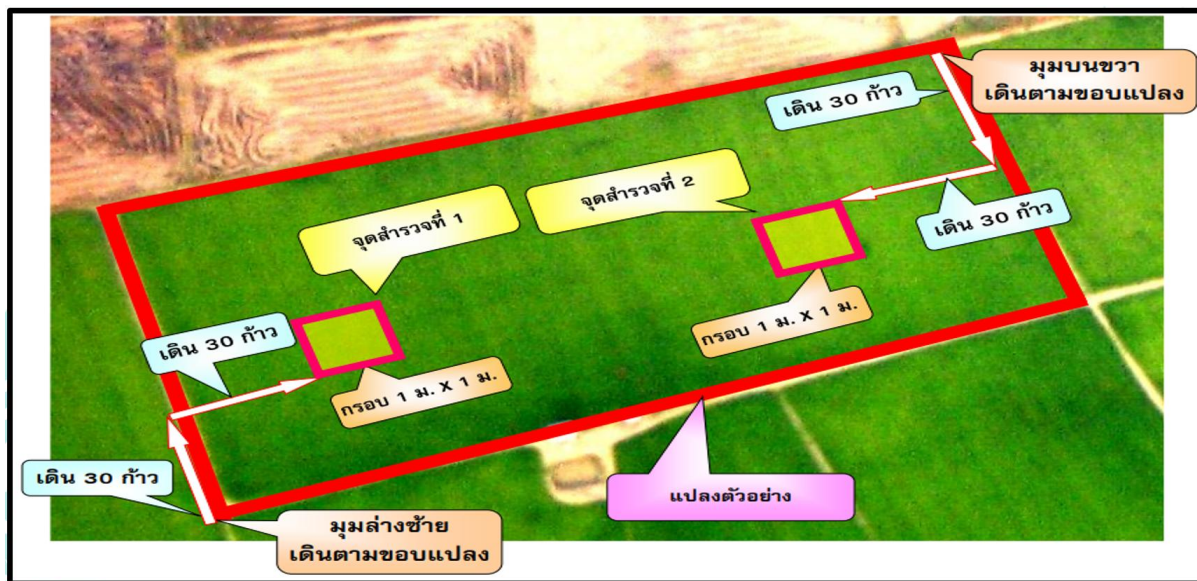
กรณีที่แปลงตัวอย่างมี บึงนาเดียว ให้ตั้ง 2 จุดสำรวจ ในแปลงตัวอย่างนั้น โดย บึงนาตัวอย่างที่ 1 เริ่มจากมุมล่างซ้ายของบึงนาเดินตามคันนาขึ้นไป ด้านบน 30 ก้าว แล้วเลี้ยวขวา ตั้งฉากกับคันนา เดินเข้าไปในบึงนา อีก 30 ก้าว นี่คือ จุดสำรวจที่ 1 บึงนาตัวอย่างที่ 2 เริ่มจากมุมตรงข้ามของจุดสำรวจที่ 1 คือ มุมบนขวาของบึงนาเดินตามคันนาลงมาด้านล่าง 30 ก้าว แล้วเลี้ยวขวา ตั้งฉากกับคันนา เดินเข้าไปในบึงนาอีก 30 ก้าว นี่คือ จุดสำรวจที่ 2

3.7.1 จุดสำรวจตัวอย่าง

ตรงปลายเท้าก้าวที่ 30 ให้วางกรอบตัวอย่าง (Frame) ขนาด 1 ตารางเมตร (1 เมตร x1 เมตร) ไปทางด้านซ้ายมือให้ขนานกับคันนา โดยวางและประกอบกรอบตัวอย่างที่ละด้าน

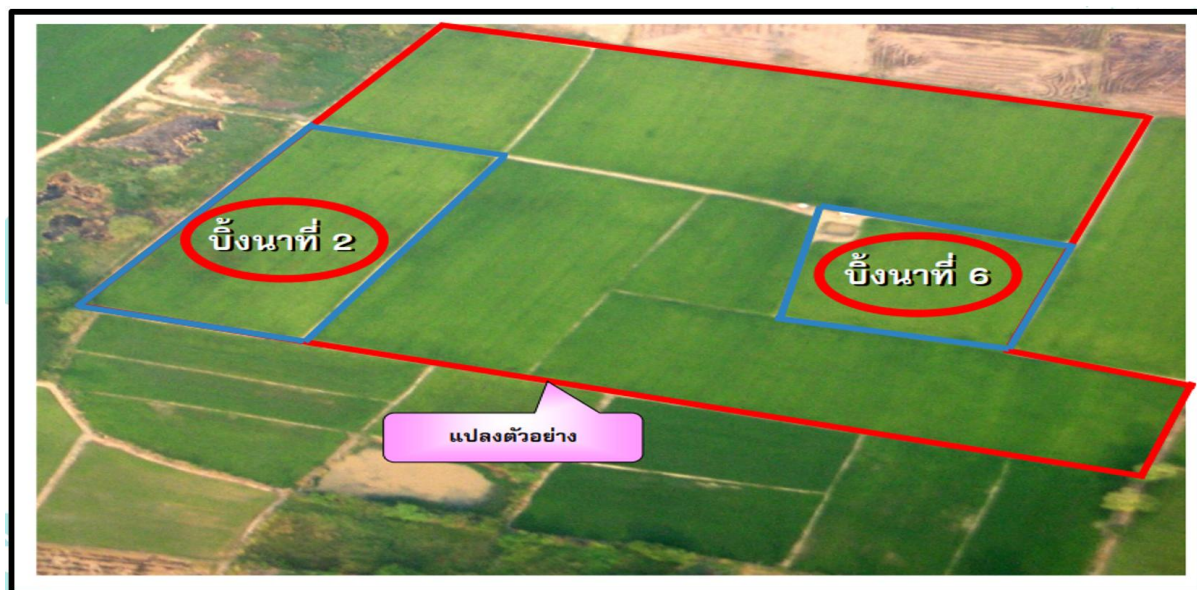
การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่างของแปลงตัวอย่างมีบึงนาเดียว

ภาพที่ 15

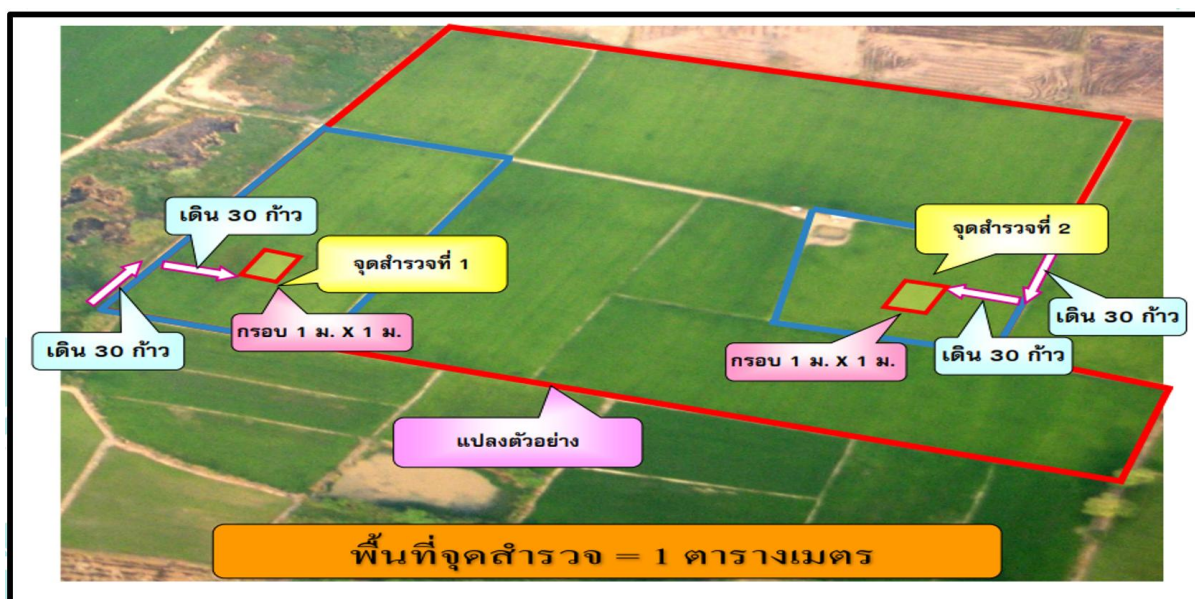
การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่างของแปลงตัวอย่างมีหลายบึงนา

ภาพที่ 16

การสุ่มจุดสำรวจตัวอย่างของแปลงตัวอย่างมีหลายบั้งนา

ภาพที่ 17

3.8 การเก็บเกี่ยวผลผลิตข้าว

1. เก็บเกี่ยวรวงข้าวที่โคนต้นข้าวอยู่ภายในกรอบตัวอย่าง หากมีต้นข้าวที่ โคนอยู่ตรงใต้กรอบตัวอย่าง ให้ถือว่าอยู่นอกกรอบตัวอย่าง
2. การเก็บเกี่ยวให้ทำการเก็บตรงคอรวงข้าว เพื่อสะดวก และง่ายต่อการบรรจุลงถุง การตาก และการนวดต่อไป
3. ให้ตากผลผลิตข้าวที่อยู่ในถุงตาข่ายทั้ง 2 ถุง เพื่อให้ความชื้นผลผลิตข้าวลดลง (ประมาณ 2 – 3 แดด) แบบ 3 แบบสำรวจ ครึ่งเรือนตัวอย่าง มีทั้งหมด 6 ซ้อ

ภาพที่ 18

แบบสำรวจผลผลิตต่อไร่โดยวิธีตั้งแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต										แบบ 3
และการสำรวจผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว										ครัวเรือนตัวอย่างที่ 1
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68										
1. ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง										
ชื่อครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง			ที่อยู่			ค่าพิกัด			โทรศัพท์	
						E N				
เนื้อที่ปลูกทั้งหมด (ไร่-งาน-ตร.ว.)	จำนวนแปลงที่ปลูก (แปลง)	จำนวนแปลงที่เก็บเกี่ยวได้ (แปลง)	แปลงตัวอย่างที่สุ่มได้	เนื้อที่แปลงตัวอย่าง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	จำนวนแปลงในแปลงตัวอย่าง (แปลง)	แปลงตัวอย่าง	แปลงตัวอย่าง	แปลงตัวอย่าง	แปลงตัวอย่าง	ชื่อพันธุ์ที่ปลูก (ระบุ)
2. ข้อมูลครัวเรือนเกษตรกรตัวอย่าง (ต่อ)										
วิธีการปลูก	การได้รับน้ำ	ปีที่แล้ว	ปีนี้	สถานการณ์การผลิต			สาเหตุ (ระบุ)			
1 = ดำ, 2 = หว่านน้ำตม, 3 = หว่านสำรวย, 4 = หยอด	1 = ชลประทาน, 2 = น้ำฝน, 3 = อื่น ๆ	ผลผลิต (กก./ไร่)	ความชื้น (%)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ความชื้น (%)	5 = ดีมาก, 4 = ดี, 3 = ปกติ, 2 = ไม่ดี, 1 = แย่มาก				
3. ในกรณีจุดสำรวจทั้ง 2 จุด มีผลผลิตแตกต่างกัน จนผิดสังเกตให้ระบุสาเหตุที่ผลผลิตแตกต่างกันด้วย										
จุดสำรวจ	สาเหตุที่ผลผลิตแตกต่างกัน (ระบุ)									
จุดสำรวจที่ 1										
จุดสำรวจที่ 2										

ภาพที่ 19

4. ข้อมูลแปลงทดสอบผลผลิต							สำรวจวันที่...../...../.....
	น้ำหนักผลผลิต ซึ่งรวมภาชนะ ต่อ 1 ตารางเมตร (กก.)	น้ำหนัก ของภาชนะ (กก.)	น้ำหนักสุทธิ ของผลผลิต ต่อ 1 ตารางเมตร (กก.)	ความชื้น (%)	ผลผลิตต่อไร่ เบื้องต้น (กก.)	ผลผลิตต่อไร่ ที่ความชื้น 15 % (กก.)	
	(1)	(2)	(3) = (1) - (2)	(4)	(5) = (3) × 1,600	(6) = (5) × [(100 - 4) / 85]	
จุดสำรวจที่ 1							
จุดสำรวจที่ 2							
เฉลี่ยจากจุดสำรวจทั้ง 2 จุด					(7) = (จุดที่1+2)/2	(8) = (จุดที่1+2)/2	
5. สอบถามข้อมูลผลผลิตข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 ของแปลงสำรวจที่ได้เก็บเกี่ยวไปจนหมดสิ้นแล้ว (สอบถามภายหลังจากที่มีการตั้งแปลงทดสอบไปแล้ว)							
แปลงที่	พันธุ์ที่ปลูก	เนื้อที่แปลงตัวอย่าง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้จริง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	ผลผลิตที่ได้รับ			
(1)	(2)	(3)	(4)	ผลผลิต (กก.)	%ความชื้น		(6)

ภาพที่ 20

6. แผนที่โดยสังเขป : แสดงสถานที่ตั้งแปลง ไร่ร้าง และตำแหน่งที่ตั้งของจุดสำรวจ 2 จุด	
6.1 แสดงสถานที่ตั้งแปลงทั้งหมดในหมู่บ้าน	6.2 ไร่ร้างแปลงและตำแหน่งที่ตั้งจุดสำรวจ 2 จุด

ตัวอย่าง แบบ 3 แบบสำรวจ ครั้วเรือตัวอย่าง

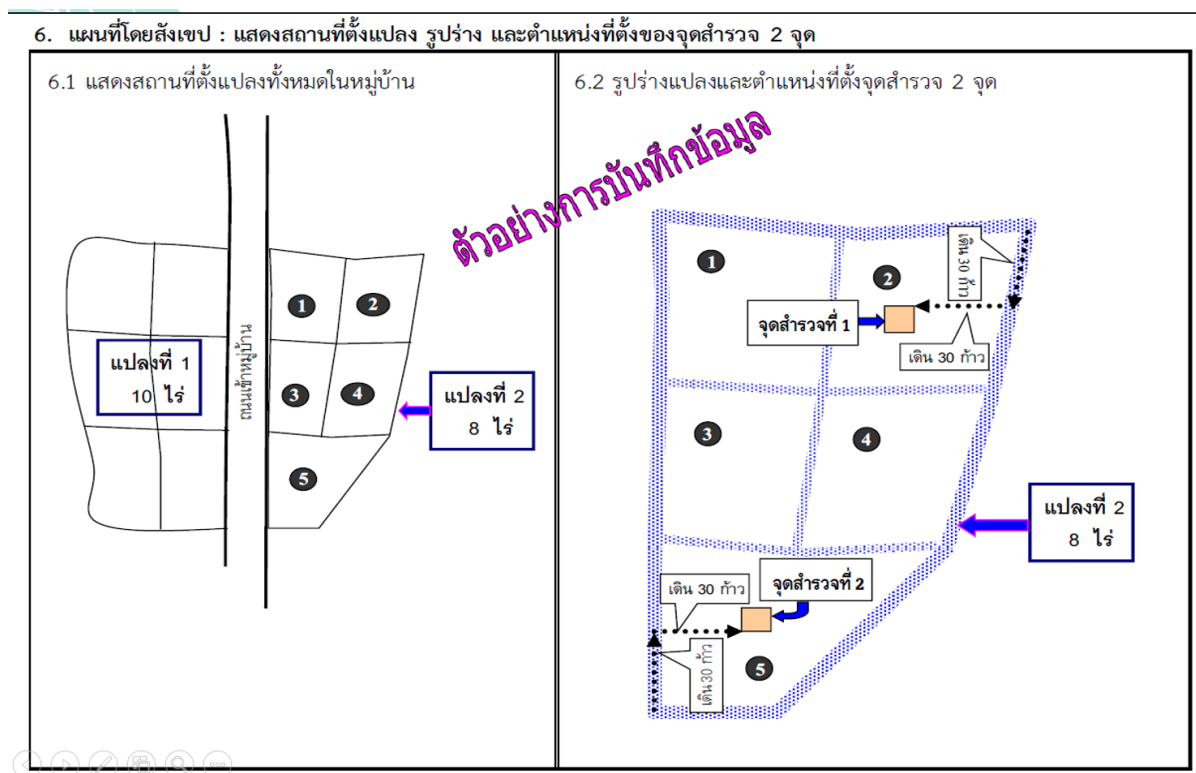
ภาพที่ 21

แบบสำรวจผลผลิตต่อไร่โดยวิธีตั้งแปลงเก็บเกี่ยวผลผลิต										แบบ 3	
และการสำรวจผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว										ครั้วเรือตัวอย่างที่ 1	
ข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68											
1. ข้อมูลครั้วเรือเกษตรกรตัวอย่าง											
ชื่อครั้วเรือเกษตรกรตัวอย่าง			ที่อยู่			ค่าพิกัด			โทรศัพท์		
นายเอก แก้วคง			120 หมู่ 2 บ.ตากแดด ต.บางเขียด อ.สิงหนคร จ.สงขลา			E 625977 N 167356			08 9876 5433		
เนื้อที่ปลูกทั้งหมด (ไร่-งาน-ตร.ว.)	จำนวนแปลงที่ปลูก (แปลง)	จำนวนแปลงที่เก็บเกี่ยวได้ (แปลง)	แปลงตัวอย่างที่สุ่มได้	เนื้อที่แปลงตัวอย่าง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	จำนวนแปลงในแปลงตัวอย่าง (แปลง)	บึงนาตัวอย่าง		ชนิดข้าวที่ปลูก	ชื่อพันธุ์ที่ปลูก (ระบุ)		
18	2	2	2	8	5	บึงนา	เนื้อที่	105 = ข้าวเจ้า	หอมมะลิ		
						ที่	(ไร่-งาน-ตร.ว.)	106 = ข้าวเหนียว			
						2	1-2-0	105			
						5	2-3-0				
2. ข้อมูลครั้วเรือเกษตรกรตัวอย่าง (ต่อ)											
วิธีการปลูก	การได้รับน้ำ	ปีที่แล้ว	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ความชื้น (%)	สถานการณ์การผลิต			สาเหตุ (ระบุ)		
1 = ต่ำ, 2 = ทั่ว, 3 = สูง	1 = ชลประทาน, 2 = ฝน, 3 = อื่น ๆ	ผลผลิต (กก./ไร่)	ผลผลิต (กก./ไร่)	ความชื้น (%)	5 = ดีมาก, 4 = ดี, 3 = ปกติ, 2 = ไม่ดี, 1 = แย่มาก			สาเหตุ (ระบุ)			
3	2	440	22	400	20	2			ฝนแล้ง		
3. ในกรณีจุดสำรวจทั้ง 2 จุด มีผลผลิตแตกต่างกัน จนมีผลผลิตต่ำกว่าระดับมาตรฐานที่กำหนดให้ระบุสาเหตุที่ผลผลิตแตกต่างกันด้วย											
จุดสำรวจ	สาเหตุที่ผลผลิตแตกต่างกัน (ระบุ)										
จุดสำรวจที่ 1	เป็นที่ดอน น้ำไม่เพียงพอ										
จุดสำรวจที่ 2											

ภาพที่ 22

4. ข้อมูลแปลงทดสอบผลผลิต							สำรวจวันที่ 25 / ต.ค. / 2567	
น้ำหนักผลผลิต	น้ำหนักรวมของภาชนะ	น้ำหนักของภาชนะ	น้ำหนักสุทธิของผลผลิตต่อ 1 ตารางเมตร	ความชื้น (%)	ผลผลิตต่อไร่เบื้องต้น (กก.)	ผลผลิตต่อไร่ที่ความชื้น 15% (กก.)		
(1)	(2)	(3) = (1) - (2)	(4)	(5) = (3) × 1,600	(6) = (5) × [(100-4)/85]			
จุดสำรวจที่ 1	0.42	0.20	0.22	20	352.00	331.29		
จุดสำรวจที่ 2	0.55	0.20	0.35	18	560.00	540.24		
เฉลี่ยจากจุดสำรวจทั้ง 2 จุด					(7) = (จุดที่1+2)/2	(8) = (จุดที่1+2)/2		
					456.00	435.76		
5. สอบถามข้อมูลผลผลิตข้าวนาปี ปีเพาะปลูก 2567/68 ของแปลงที่ระบุในได้เก็บเกี่ยวไปจนหมดสิ้นแล้ว (สอบถามภายหลังที่มีการตั้งแปลงทดสอบไปแล้ว)								
แปลงที่	พันธุ์ที่ปลูก	เนื้อที่แปลงตัวอย่าง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	เนื้อที่เก็บเกี่ยวได้จริง (ไร่-งาน-ตร.ว.)	ผลผลิตที่ได้รับ				
(1)	(2)	(3)	(4)	ผลผลิต (กก.)	%ความชื้น			
1	หอมมะลิ	8-0-0	7-3-0	2,635	18			

ภาพที่ 23

ป้ายฉลาก สำหรับบันทึกรายละเอียดในแต่ละจุดสำรวจ

ภาพที่ 24

เก็บเกี่ยว	กร. ตย.ชื่อ.....นายสมมุติ จันทร์ดี			ตัวอย่างที่ 02	จุดสำรวจที่ 1, 2
ว/ด/ป	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อ จนท.
25/11/67	สงขลา	สิงหนคร	บางเขียด	2	นายเอก แก้วคง

4. ปัญหาที่พบจากการสำรวจ

1. เกษตรกรไม่มีเบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้
2. ไม่สามารถระบุพิกัด XY เนื่องจากไม่มี internet หรือไม่มีเครื่องจับพิกัดโดยตรง
3. เครื่องวัดความชื้นคุณภาพไม่ดี เนื่องจาก/ชำรุด จึงวัดผลได้ไม่ตรง
4. งบประมาณล่าช้า ทำให้สำรวจ/อบรมไม่ทัน

5. วิธีแก้ปัญหา

1. กรณีที่เกษตรกรเจ้าของแปลงไม่มีเบอร์โทรศัพท์ติดต่อ อาจขอเบอร์โทรจากคนใกล้ตัวท่านสามารถติดต่อได้สะดวกแทน
2. การจับพิกัดสามารถถ่ายรูปจากกล้องมือถือส่วนตัวได้เนื่องจากในรูปภาพจะมีการระบุพิกัดอยู่แล้ว
3. แนะนำให้วัดข้าวที่ความชื้นใกล้เคียง 15% เพราะถ้าค่าความชื้นต่ำความเบี่ยงเบนก็จะต่ำไปด้วยหรืออาจติดต่อประสานขอใช้เครื่องจากแหล่งอื่นๆ (ถ้ามี) เช่น โรงสี สำนักงานมาตรฐานสินค้า

6. วิธีคำนวณผลผลิตต่อไร่หลังการสำรวจ Cutting

1. เตรียมข้อมูล ผลผลิตต่อไร่ และค่าความชื้น ณ จุดที่ 1 ผลผลิตต่อไร่ และค่าความชื้น ณ จุดที่ 2 ตารางปรับค่าตกหล่น
2. ปรับค่าความชื้นให้เป็น 15% โดยคำนวณจาก $yield$ ณ ความชื้น 15% = $\left(\frac{100 - \text{ค่าความชื้น}}{100 - 15}\right) * yield$
3. หาค่าเฉลี่ยจาก 2 จุดที่สำรวจจากรายเดียวกัน
4. จากข้อ 3 นำมาหาค่าเฉลี่ยรวมอีกครั้ง
5. ปรับค่าตกหล่นตามตาราง (ตารางข้อมูลปีเพาะปลูก 54/55 (จัดทำครั้งสุดท้าย))

7. หลักการสำรวจผลผลิตตกหล่น

ส่วนประกอบสำคัญ ของการทำ Crop Cutting เพื่อให้ข้อมูลการเก็บเกี่ยวเป็นไปตามความเป็นจริงที่ไม่สามารถเก็บข้าว ได้ทั้งหมดทุกเมล็ด

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

สุ่มตัวอย่าง สุ่ม 2 ครีวเรือนในหมู่บ้านโดยตัวอย่างต้องทำการเก็บเกี่ยวข้าวเสร็จใหม่ ๆ

7.2 จุดสำรวจ

1 บังนา ต่อ 1 ครีวเรือน กำหนด จุดเก็บผลผลิตตกหล่นวางกรอบตัวอย่างและเก็บเกี่ยวข้าวที่ตกหล่นภายในกรอบทั้งหมด บรรจุใส่ถุง

7.3 ประมวลผล

นำผลผลิตที่ได้ทำการตาก + ทำความสะอาดก่อนที่จะชั่งน้ำหนักและวัดความชื้นก่อนนำมาประมวลผลเพื่อใช้ในการปรับผลผลิตที่ได้จากการทำ Crop Cutting

ตัวอย่างการกรอกข้อมูลผลผลิตตกหล่น

ภาพที่ 25

ครัวเรือน ตัวอย่างที่	วิธีการ เพาะปลูก	การใช้ เครื่องจักร เก็บเกี่ยว ผลผลิต	น้ำหนักผลผลิต ข้าวตกหล่น ทำความสะอาด แล้ว (กรัม)	ผลผลิต ข้าวตกหล่น ต่อไร่ (กก.)	ความชื้น ข้าวตก หล่น ที่วัดได้ (%)	ผลผลิตข้าว ตกหล่นต่อไร่ ที่ความชื้น 15% (กก.)
1	☒ นาดำ ☐ หว่านสำรว ☐ หว่านน้ำตม ☐ นาหยอด	☒ ใช้ ☐ ไม่ใช้	12.20	19.52	25.00	17.22
2	☒ นาดำ ☐ หว่านสำรว ☐ หว่านน้ำตม ☐ นาหยอด	☒ ใช้ ☐ ไม่ใช้	21.10	33.76	22.00	30.98

7.4 การวัดเนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก เนื่องจากการเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่จะมีคันนา ทางเดิน ต้นไม้ หรือสิ่งอื่นปะปน อยู่ในเนื้อที่เพาะปลูกข้าว การวัดเนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูกจะทำให้ผลที่ได้จากการทำ Crop Cutting มีค่าใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากขึ้น

เนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก

ภาพที่ 26

บึงนา

สวนที่ไม่ได้ปลูก หรือ ปลูกไม่ได้

8. การคำนวณพื้นที่ บึงนา แบบ 4 เหลี่ยม

แบบสอบถาม

ภาพที่ 27

ชื่อเกษตรกร	นายเอก แก้วคง	ชื่อเกษตรกร	นายสมมุติ ใจดี
ที่อยู่	20 ม.2 ต.บางเขียด อ.สิงหนคร จ.สงขลา	ที่อยู่	
โทร.	089-4628106	โทร.	09-50165298

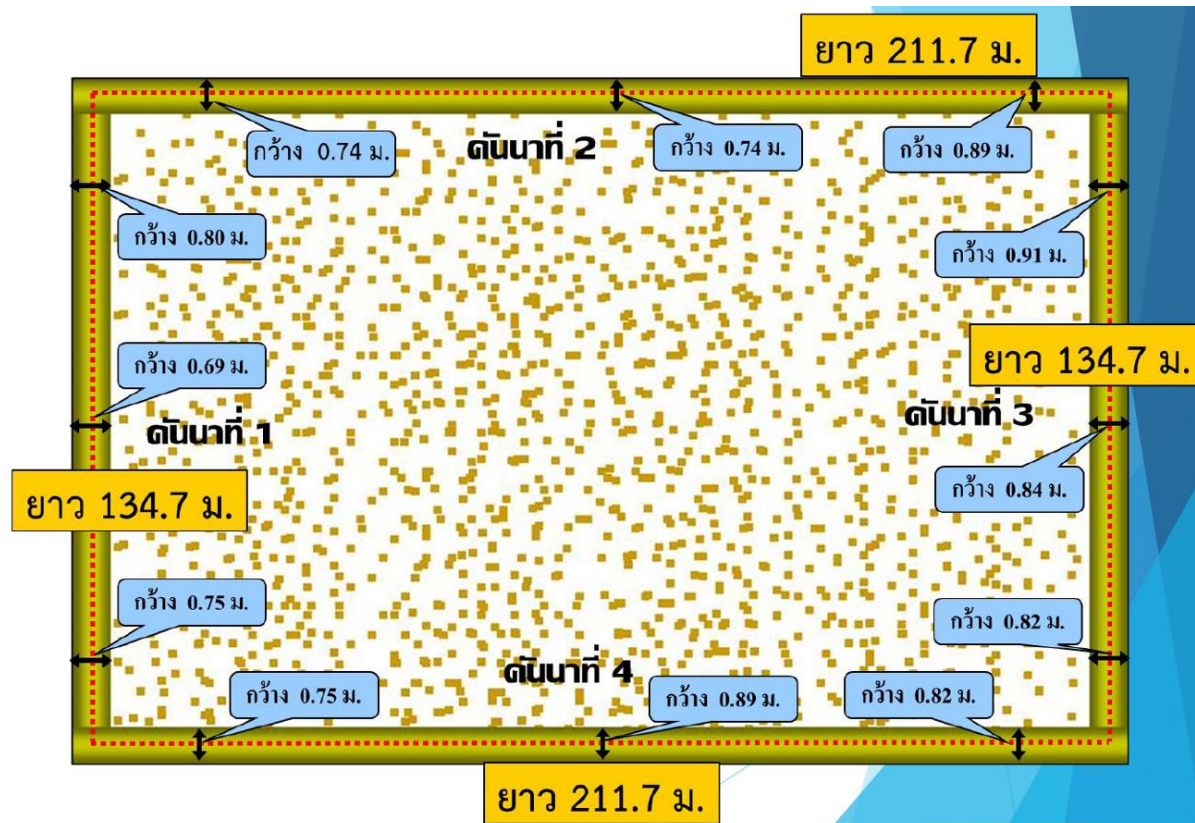
1. ข้อมูลทั่วไป

ภาพที่ 28

ปี	สศท. ที่	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน
2567	9	สงขลา	สิงหนคร	บางเขียน	2	ตากแดด

บึงนาดูตัวอย่าง

ภาพที่ 29

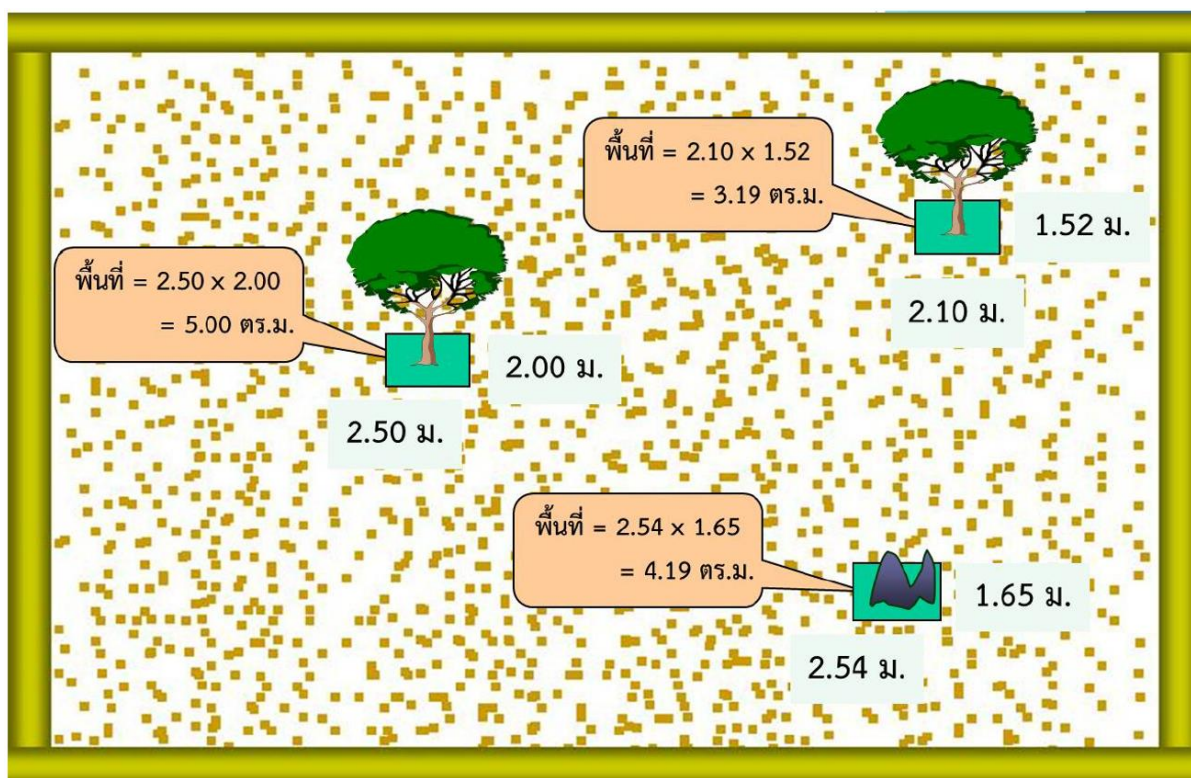
การกรอกข้อมูล

ภาพที่ 30

ลำดับที่	ความกว้าง ที่ 1 (เมตร)	ความ กว้างที่ 2 (เมตร)	ความ กว้างที่ 3 (เมตร)	รวม(เมตร)	เฉลี่ย (เมตร)	ความ ยาว (เมตร)	เนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก (ตร.เมตร)
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1)+(2)+(3)	(5)=(4)/ 6	(6)	(7)=(5)*(6)
คันนาที่ 1	0.80	0.69	0.75	2.24	0.37	134.70	50.29
คันนาที่ 2	0.75	0.89	0.82	2.46	0.41	211.70	86.80
คันนาที่ 3	0.91	0.84	0.82	2.57	0.43	134.70	57.70
คันนาที่ 4	0.74	0.74	0.89	2.37	0.40	211.70	83.62
คันนาที่ 5							
คันนาที่ 6							
รวม							278.40

พื้นที่ไม่ได้ปลูก

ภาพที่ 31

สรุปผลการวัดเนื้อที่ไม่ได้ปลูก

ภาพที่ 32

รายการ	ต้นไม้ (ตร.เมตร)	เพิกพัก (ตร.เมตร)	บ่อน้ำ (ตร.เมตร)	บ่อน้ำ (ตร.เมตร)	คูน้ำ, ร่องน้ำ (ตร.เมตร)	อื่นๆ ..จอม ปลวก (ตร. เมตร)	รวม (ตร.เมตร)
เนื้อที่	8.19					4.19	12.38

$$\text{พื้นที่ต้นไม้} = 5.00 + 3.19$$

ภาพที่ 33

บึงนา	เนื้อที่ที่ไม่ได้ ปลูกทั้งหมด	อัตราเนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก (%)
ตัวอย่างที่ 1	290.78	1.02

$$\text{เนื้อที่ที่ไม่ได้ปลูก} = 278.40 + 12.38$$

9. ผลผลิต (Output)

ข้อมูลผลผลิตต่อไร่ของข้าวนาปี โดยวิธี Crop Cutting จำนวน 1 ชุด

10. ผลลัพธ์ (Outcome)

บุคลากรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดทำข้อมูลสารสนเทศการเกษตร สามารถจัดทำและวิเคราะห์ข้อมูลสินค้าเกษตรสำคัญได้อย่างต่อเนื่อง สามารถนำไปใช้ประกอบการวางแผนการผลิต สำหรับบริหารจัดการสินค้าเกษตรในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตร

11. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นศูนย์กลางข้อมูลเศรษฐกิจการเกษตรระดับพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างที่สำคัญ ที่มีรายละเอียดเป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องแม่นยำ น่าเชื่อถือ และได้รับการยอมรับจากผู้ใช้อข้อมูลทั่วไป รวมทั้งเกษตรกรสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางแผน การผลิตของตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ภาครัฐมีข้อมูลที่เป็นจริงที่จะนำไปใช้ สนับสนุนการจัดทำนโยบาย มาตรการ/โครงการ เพื่อพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกร นอกจากนี้หน่วยงานทั้ง ภาคการศึกษา ภาคเอกชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการพัฒนา และส่งเสริมด้านการ ผลิตและการตลาดของสินค้าเกษตรได้อย่างถูกต้อง บรรลุวัตถุประสงค์ในการพัฒนาประเทศให้ยั่งยืน

THANK YOU

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 9
จังหวัดสงขลา

